

1618 - Dwaling maakt schenking vernietigbaar

Rb. Gelderland, 18-01-2018, AWB - 17 _ 2505
Burgerlijk Wetboek Boek 6, Successiewet 1956
V-N Vandaag 2018/270
ECLI:NL:RBGEL:2018:199

Schenkbelasting. Dwaling. Eiser koopt de woning van zijn oudtante voor € 100.000 minder dan de waarde. Dit wordt vormgegeven met een schenking. Na ontvangst van de aanslag schenkbelasting wordt de overeenkomst vernietigd op grond van dwaling en omgezet in een overeenkomst van geldlening. De lening wordt een jaar later kwijtgescholden. In de omstandigheden van het geval komt de rechtbank tot het oordeel dat aannemelijk is dat bij een juiste voorstelling van zaken bij eiser en de oudtante niet de oorspronkelijke overeenkomst zou zijn gesloten maar direct een leningsovereenkomst was gesloten. De schenking is vernietigbaar en ook daadwerkelijk vernietigd. De aanslag schenkbelasting is ten onrechte opgelegd.

Belanghebbende, de heer X, koopt in 2015 de woning van de zus van zijn oma (oudtante). Hoewel de woning € 325.000 waard is, mag X de woning kopen voor € 225.000. X krijgt later het advies om eerst € 100.000 van zijn tante te lenen en dit vervolgens door middel van kwijtschelding (vrijgesteld) van haar geschonken te krijgen. Dit zou namelijk een besparing opleveren van € 12.000. Aangezien de oudtante niet een keer extra naar de notaris wil en X de zaak niet op de spits wil drijven, wordt hiervan afgezien. In geschil is de aanslag schenkbelasting van € 27.409 die aan X is opgelegd. Zowel X als de tante zijn hiervan erg geschrokken. Ze gaan daarom in 2016 opnieuw naar de notaris om de schenking alsnog om te zetten in een lening. Eind 2017 heeft de oudtante de lening kwijtgescholden. X beroept zich vervolgens op dwaling.

Rechtbank Gelderland oordeelt dat beide partijen hebben gedwaald over de hoogte van de verschuldigde schenkbelasting en dat de schenking dus vernietigbaar is (zie art. 6:228 lid 1 onderdeel c BW). De schenking is later ook daadwerkelijk vernietigd, zodat de aanslag ten onrechte is opgelegd. Het maakt niet uit of de adviseur van X daadwerkelijk heeft gezegd dat € 12.000 schenkbelasting verschuldigd zou zijn. Van belang is slechts dat X en zijn tante van een verkeerde voorstelling van zaken zijn uitgegaan, niet hoe die verkeerde voorstelling van zaken tot stand is gekomen. Doordat X meende dat de adviseur dit bedrag had genoemd, hoefde hij hiernaar ook geen nader onderzoek te doen. Het beroep van X is gegrond.

Zie ook:

- V-N Vandaag 2018/270
- V-N 2008/2.29

Wenk

- In 2015 wordt een woning met een waarde van € 325.000 verkocht. Verkoper (oudtante) schenkt direct € 100.000 aan de koper (X), zodat deze de woning de facto verkrijgt voor € 225.000. X doet aangifte van een schenking ad € 100.000. Vervolgens wordt een aanslag schenkbelasting opgelegd van € 29.366.
- Er wordt overdrachtsbelasting geheven over de waarde van de woning in het economisch verkeer. Art. 24 lid 2 Successiewet 1956 bepaalt dat de verschuldigde overdrachtsbelasting die ziet op het bedrag waarover ook schenkbelasting verschuldigd is, in mindering wordt gebracht op de schenkbelasting. De te hanteren breuk is dan: (schenking – vrijstelling)/waarde woning * betaalde overdrachtsbelasting. In casu is in uitspraak op

bezwaar een vermindering verleend ad € 1.957, zodat de aanslag schenkbelasting wordt vastgesteld op € 27.409.

- Nu blijkt dat de verschuldigde schenkbelasting veel hoger is dan het door een adviseur van X genoemde bedrag van € 12.000, rectificeren schenker en X de schenking op grond van dwaling en wordt de schenking omgezet in een lening.
- Vervolgens scheldt de oudtante deze schuld kwijt in 2017, waarbij X gebruik maakt van de éénmalig verhoogde vrijstelling van art. 33 onderdeel 5 letter c Successiewet 1956.
- X beroept zich op dwaling ex art. 6:228 BW. Indien er sprake is van dwaling, is een overeenkomst vernietigbaar. De oudtante en X hebben de overeenkomst daadwerkelijk vernietigd.
- Op basis van de feiten oordeelt de rechtbank dat de oudtante en X hebben gedwaald. De aanslag schenkbelasting wordt vernietigd.
- Deze uitspraak lijkt een kans te bieden voor de praktijk. Terughoudendheid is echter op zijn plaats. Of sprake is van dwaling, hangt echter sterk af van de feiten. Het is niet vanzelfsprekend dat een beroep op dwaling kan worden gedaan als de verschuldigde belasting hoger is dan verwacht. Dat dwaling in deze zaak is vastgesteld door de rechtbank, is opmerkelijk.

Tip! Op grond van art. 21 lid 5 Successiewet 1956 wordt de WOZ-waarde dwingend als grondslag voor de berekening van de schenkbelasting gehanteerd indien sprake is van een onroerende zaak die in gebruik is als woning. Stel: de waarde in het economisch verkeer van een woning is € 325.000 en de WOZ-waarde is € 225.000. Door de woning voor een prijs van € 225.000 te verkopen, is sprake van een schenking. De grondslag voor heffing van schenkbelasting is de WOZ waarde: € 225.000. Er is wel sprake van een schenking, maar er is geen schenkbelasting verschuldigd.

Drs. P.A. Schut RB (Schut & Bruggink Estate Planners te Haarlem)